

Plavi svijet Institut za istraživanje i zaštitu mora,
Podružnica Vis

Godišnji izvještaj o radu za 2015.

Plavi svijet Vis
Gornji Rukavac 14
21480 Vis

www.plavi-svijet.org

Vis, prosinac 2015.

Plavi svijet Vis je korisnik institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge

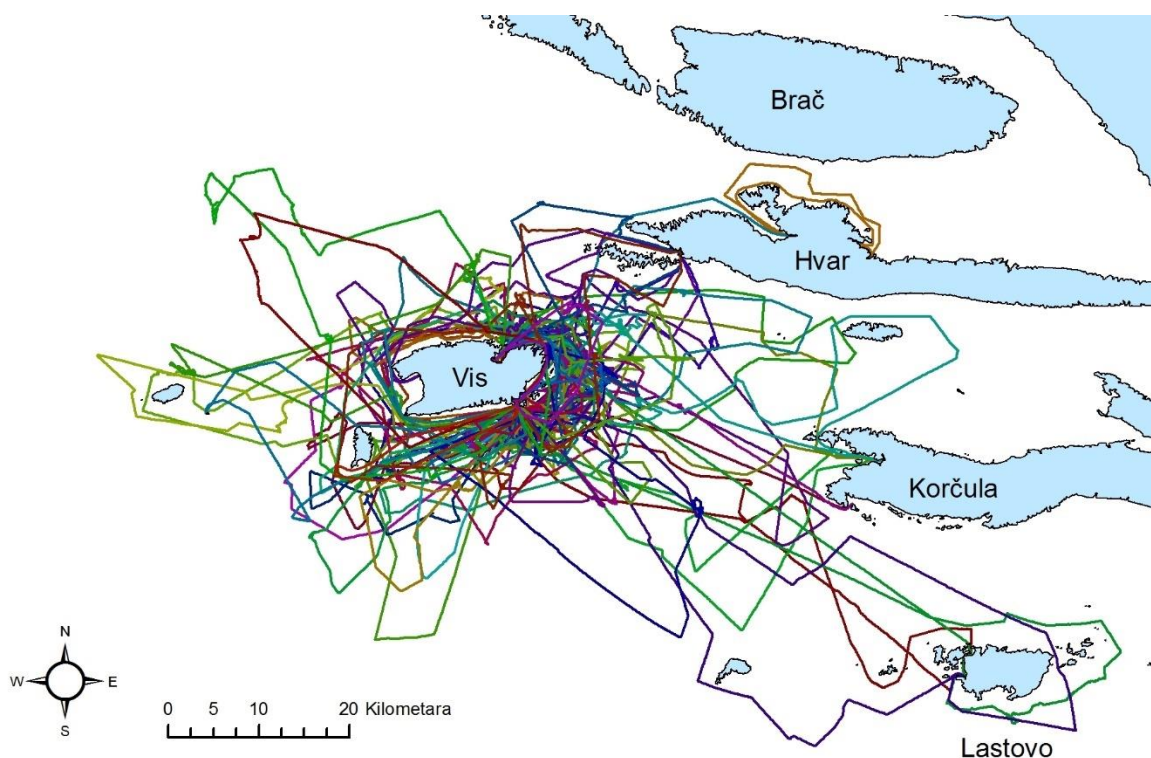
1 Istraživački projekti

1.1 Procjena statusa populacija dobrih dupina u predloženim Natura 2000 područjima Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije

Osnovni cilj projekta je prikupljanje relevantnih podataka o zajednici dobrih dupina u dva Natura 2000 područja koji su osnova za donošenje planova upravljanja i budući monitoring dobrog stanja okoliša prema MSFD direktivi EU. U skladu s time, istraživački rad jedna je od najvažnijih aktivnosti predviđenih projektnim prijedlogom, a u razdoblju od 01. siječnja 2015. -31. prosinca 2015. proveli smo više terenskih izlazaka.

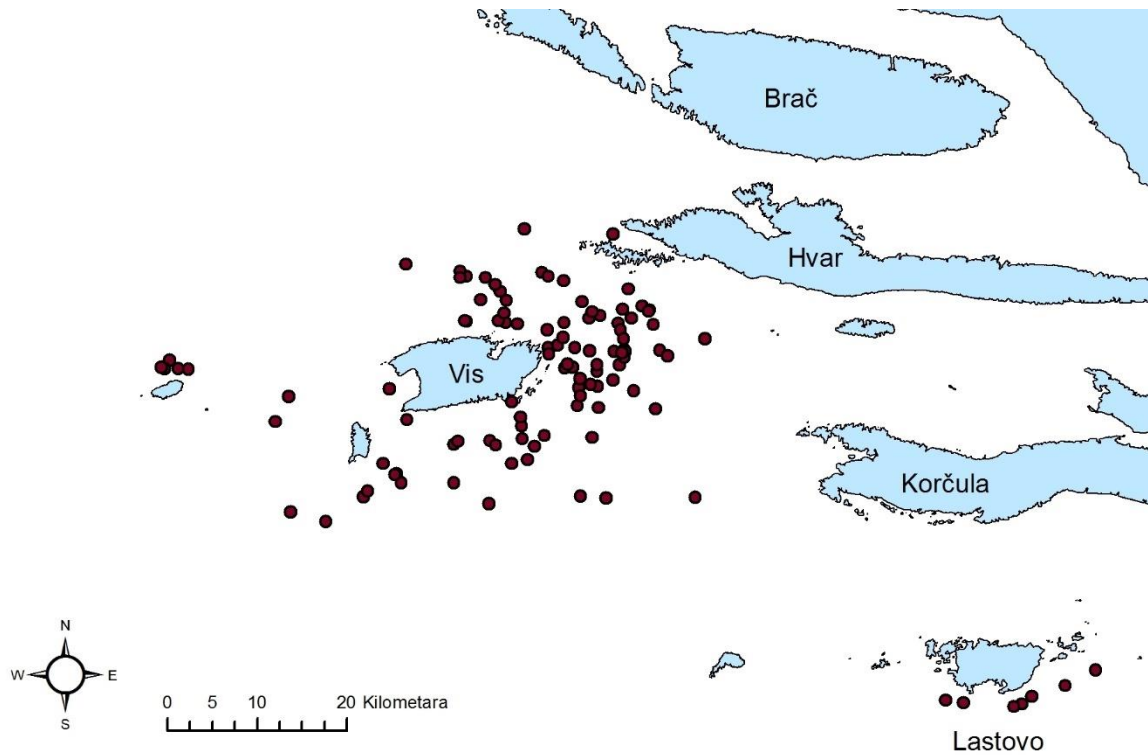
1.1.1 Sažetak terenskih istraživanja

U području oko otoka Visa i Lastova provedeno je ukupno 67 terenskih izlazaka (Slika 1.). Ukupna udaljenost prijeđena za vrijeme istraživanja iznosi 3122,8 NM odnosno 5783,4 km. Pritom smo za vrijeme aktivnog pretraživanja prešli udaljenost od 2295,9 NM odnosno 4252,0 km uz prosječnu brzinu kretanja od 13,3 kts odnosno $24,6 \text{ kmh}^{-1}$. Ukupno vrijeme provedeno na moru iznosi 382 sata i 23 minute, vrijeme u aktivnoj potrazi iznosi 174 sata i 53 minute, a vrijeme u kojem zbog vremenskih uvjeta ili drugih razloga nismo bili u mogućnosti aktivno pretraživati iznosi 116 sati i 17 minuta.

Slika 1. Istraživački napor u odabranom području

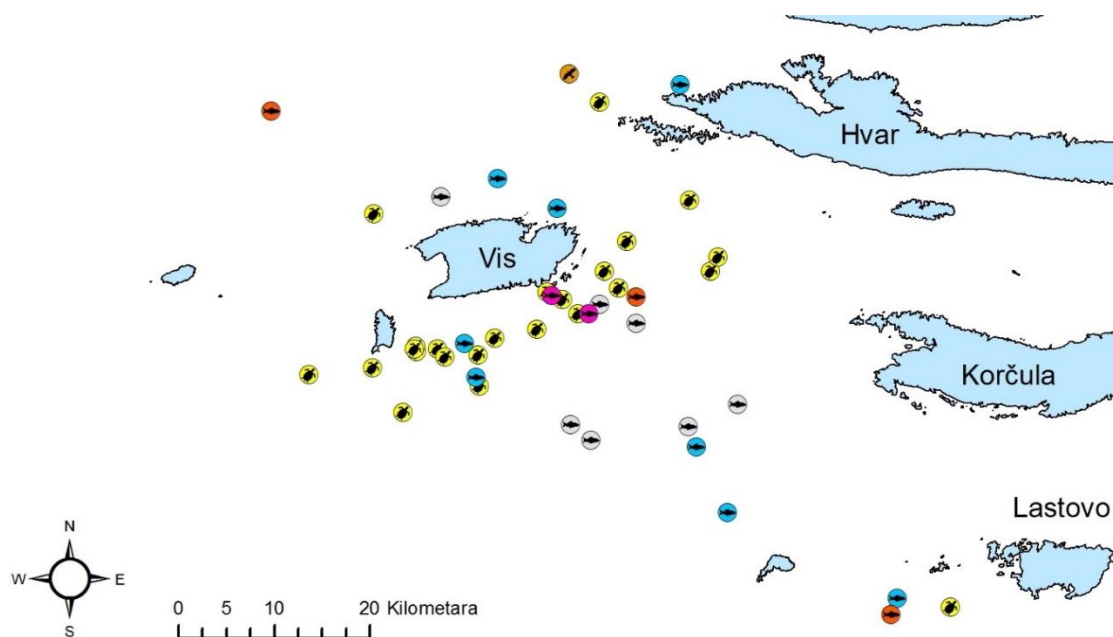
Tijekom istraživanja je ostvareno 108 opažanja dobrih dupina (*Tursiops truncatus*). Proveli smo ukupno 89 sati i 23 minute u neposrednoj blizini životinja, a prosječna brzina kretanja prilikom opažanja iznosila je 3,9 kts odnosno 7,2 kmh⁻¹ (Slika 2.). Sva opažanja su ostvarena unutar odabranog područja istraživanja.

Slika 2. Lokacije zabilježenih opažanja u odabranom području

Provedenim istraživanjem zabilježeno je i prisustvo jedinki drugih vrsta važnih za morski okoliš koje se mogu pronaći uz morsku površinu (Slika 3.):

- glavata želva (*Caretta caretta*)
- morski pas – neutvrđena vrsta, vjerojatno modrulj (*Prionace glauca*)
- iglun (*Xiphias gladius*)
- tuna (*Thunnus thynnus*)
- kaukal (*Calonectris diomedea*)
- gregula (*Puffinus yelkouan*)
- škanjac osaš (*Pernis apivorus*)
- poletuša (*Paraexocoetus* sp.)

Slika 3. opažanja drugih vrsta važnih za dobro stanje okoliša (*C. caretta* – žuto, *Paraexocoetus* sp. – ljubičasto, morski pas – crveno, *M. mola* – sivo, *P. apivorus* – smeđe, *X. gladius* – plavo)

Istraživanje su na temelju Ugovora o korištenju sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za financiranje projekata zaštite i očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti (klasa: 612-07/14-02/40, ur. broj: 563-02-2/206-14-4) provele slijedeće osobe:

- Jure Miočić-Stošić, mag. oecol et prot. nat.
- dr.sc. Draško Holcer
- dr.sc. Peter Mackelworth
- Grgur Pleslić, prof.biol.
- Vladimir Dražen Dobrić
- Marko Radulović, bacc. biol.

Bili su uključeni i volonteri:

- Dino Grozić
- Natalija Mrnjavac
- Jennifer Gant
- Nikolina Kuharić

U 2016. godini slijedi detaljna obrada podataka i nastavak provedbe ostalih aktivnosti predviđenim projektnim prijedlogom, kako bi se projekt uspješno privedo kraju i ispunile preuzete obveze.

1.2 Procjena povezanosti zajednica dobrih dupina (*Tursiops truncatus*) u Natura 2000 područjima sjevernog i srednjeg Jadrana

U 2015. godini počeli smo s provedbom projekta kojim se osigurava kontinuitet istraživačkih aktivnosti u području viškog akvatorija. Projekt je započeo s pripremnim aktivnostima kojima se osiguravaju uvjeti za provedbu terenskog rada, a većinom će se provoditi u 2016. godini.

1.3 Nove tehnologije u istraživanju morskih sisavaca na Jadranu – primjena bespilotnih letjelica

Osnovni cilj ovog projekta je utvrđivanje iskoristivosti i vrijednosti bespilotnih letjelica za potrebe istraživanja morskih sisavaca u Jadranskom moru.

S obzirom da se radi o primijeni nove tehnologije, ciljevi projekta uključuju ispitivanje tehničkih zahtjeva i minimalnih uvjeta za sigurno korištenje bespilotnih letjelica u svrhu prikupljanja korisnih podataka o morskim sisavcima kao i ispitivanje mnogih drugih čimbenika koji utječu na uspješnost provedbe istraživačkog rada uz pomoć ove tehnologije.

U 2015. godini smo koristili bespilotnu letjelicu HexH2O te se upoznali s osnovama upravljanja letjelicom, njenim tehničkim značajkama, mogućnostima i preduvjetima za održavanje. Letjelicu smo zatim isprobali u kontroliranim uvjetima na kopnu kako bismo utvrdili koja je razina iskustva potrebna za sigurno upravljanje u složenim situacijama. Osim toga, utvrdili smo radi li videokamera u skladu s predviđenim opsegom kretanja i navedenim mogućnostima. Pokušali smo odrediti najbolje načine snimanja objekata iz raznih relativnih položaja kako bismo utvrdili optimalne kutove za snimanje kao i udaljenost od objekta. Ustanovili smo i koliko je radijus brisanog prostora koji je potreban da bi letjelica uspješno poletjela, bez mogućnosti da dođe do oštećenja uslijed sudara s predmetima u neposrednoj blizini. Letjelicu smo isprobali i u realnim uvjetima za vrijeme opažanja dobrih dupina (*Tursiops truncatus*).

Iz dosadašnjeg iskustva razvidno je da upravljanje bespilotnom letjelicom uz istovremeno praćenje životinja brodicom zahtjeva visoki stupanj koordinacije između voditelja brodice i osobe koja upravlja letjelicom kao i visoku razinu sposobnosti poduzimanja različitih manevara s letjelicom kako bi se životinje u pokretu uspješno smjestile u kadar i načinile kvalitetne snimke. Pritom je vrlo važan faktor vrijeme budući da uređaj ima relativno kratku autonomiju rada, a skupina se na površini pojavljuje u kratkim intervalima. Iz navedenog je jasno kako je potrebno uložiti značajno vrijeme kako bi se nekoliko osoba upoznalo s upravljanjem letjelicom do te mjere da brzo i učinkovito mogu odgovoriti na promjenjive uvjete uslijed čega će se i kvaliteta snimljenog materijala značajno poboljšati. U tom smislu ćemo u narednom vremenu uložiti napor da se oformi ekipa koja bi mogla uspješno koristiti ovaj alat prilikom obavljanja terenskih istraživanja.

2 Projekti povezivanja i izgradnje kapaciteta organizacije

2.1 Partnerstvo za održivo korištenje zajedničkih morskih resursa

Osnovni ciljevi projekta su doprinos očuvanju bioraznolikosti Jadranskog mora kroz osnivanje partnerstva između organizacija civilnog društva i javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima, ali i promoviranje održivog korištenja morskih resursa među raznim kategorijama dionika. Provedbom projekta će se inicirati aktivna suradnja između organizacija Institut Plavi svijet, Udruga Argonauta i Plavi svijet Vis kako bi se povećala sposobnost i iskustvo ovih udruga u komuniciranju i suradnji s JU Priroda i NP Kornati. Udruge će ostvariti partnerstvo s javnim ustanovama koje će omogućiti potporu lokalnim socijalno-ekonomskim inicijativama koje se temelje na održivom korištenju prirodnih resursa.

Većina projektnih aktivnosti provodit će se u 2016. godini.

2.2 Platforma LISSA

Plavi svijet Vis se u 2015. godini uključio u platformu organizacija sa sjedištem na otoku Visu, s ciljem jačanja kapaciteta članica, suradničkim korištenjem resursa i ostvarivanja veće vidljivosti uloge civilnog društva u razvoju zajednice na otoku Visu. Ciljevi platforme uključuju:

- uspostavljanje otvorene platforme za potrebe civilnog društva i društvenog razvoja viškog arhipelaga
- uvođenje prakse sudioničkog upravljanja infrastrukturom, institucijama, javnim dobrima i drugim javnim resursima viškog arhipelaga
- jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva na otoku Visu
- jačanje građanskog aktivizma na otoku Visu; umrežavanje dionika civilnog sektora s drugim dionicima u zajednici

Platforma okuplja udruhu SVIMA, LAG Škoji, 4 grada Dragodid, Lavurat za poja, Udruhu Palagruža, Grad Komižu, Multimedijalni centar Albatros, Plesni klub Vis, Anatomiju otoka – centar za istraživanje i razvoj te Plavi svijet Vis.

3 Obrazovni projekti

3.1 Pogled na pučinu – živi svijet viškog akvatorija

U 2015. godini započela je provedba projekta čiji je osnovni cilj doprinijeti većoj dostupnosti informacija relevantnih za očuvanje prirode i okoliša kako bi se osigurao pozitivan stav lokalne zajednice vezano uz aktivnosti koje osiguravaju dobro stanje okoliša.

Osiguravanje opstojnosti populacija morskih organizama, održavanje visoke kvalitete staništa i povezane bioraznolikosti pojedinih područja u moru i na kopnu izravno utječe na kvalitetu života ljudi koji koriste navedeni prostor. Pružanjem kvalitetnog i zanimljivog edukativnog sadržaja već u najranijoj dobi, omogućit ćemo prijenos osnovnih znanja o prirodi i okolišu, načinima održivog upravljanja resursima i korištenja prostora, potrebi i važnosti zaštite odnosno prednostima koje donosi za zajednicu i pojedince.

Većina projektnih aktivnosti provodit će se u 2016., a planirano je održavanje više radionica i edukativnih predavanja za djecu i odrasle.

4 Volonteri

U 2015. godini pridružilo nam se četvero volontera:

- Dino Grozić
- Natalija Mrnjavac
- Jennifer Gant
- Nikolina Kuharić

Volonteri su sudjelovali u svim aktivnostima koje je udruga provodila u sklopu projekta „Procjena statusa populacija dobrih dupina u predloženim Natura 2000 područjima Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije“, a ukupno su sakupili 568 volonterskih sati. Njihovo sudjelovanje bilo je važno za provedbu projekta i zahvalni smo im što su uložili svoje vrijeme i trud da nam pomognu uspješno iznijeti projektne aktivnosti.

5 Sudjelovanje na znanstvenim skupovima

5.1 12. Hrvatski biološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem

Članovi udruge sudjelovali su na 12.-om Hrvatskom biološkom kongresu s međunarodnim sudjelovanjem koji se održavao u Sv. Martinu na Muri od 18. – 23.09.2015. godine s jednim posterom i jednim usmenim priopćenjem.

J. Miočić-Stošić, G. Pleslić, N. Rako Gospić, C.M. Fortuna, D. Holcer (2015) - Procjena brojnosti zajednice dobrih dupina (*Tursiops truncatus*) viškog akvatorija, 12. Hrvatski biološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem, Sv. Martin na Muri, 18.-23.09.2015.

G. Pleslić, G. Kett, N. Rako Gospić, T. Vučur, D. Holcer, J. Miočić-Stošić, P. Mackelworth (2015) - Utjecaj strategije hranjenja na društvenu strukturu dobrih dupina (*Tursiops truncatus*) u istočnom Jadranu, Hrvatska, 12. Hrvatski biološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem, Sv. Martin na Muri, 18.-23.09.2015.

6 Internet stranica

Plavi svijet Vis je uz pomoć institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva izradio novu Internet stranicu udruge koja će u budućnosti služiti kao fokalna točka za izmjenu informacija s javnosti. U narednom vremenu potrebno je kvalitetno doraditi njen sadržaj, u skladu sa zahtjevima korisnika i vlastitim potrebama koje će se vjerojatno mijenjati ovisno o projektima koje budemo provodili.

Stranica je dostupna na adresi www.plavisvijet-vis.hr

7 Usklađivanje s novim zakonodavnim okvirom

Skupština je na sjednici održanoj 26.09.2015. donijela odluku kojom je usvojila izmijenjeni Statut udruge Plavi svijet Vis, s čime smo u zakonskom roku ispunili obvezu usklađivanja Statuta s odredbama novog Zakona o udrugama (NN74/14). Prilikom sastavljanja dokumenta, vodili smo računa o tome da izmijenimo postojeće članke kako bi bolje opisivali rad organizacije, a unijeli smo i nove članke koji se odnose na obveze koje proizlaze iz novog Zakona. Ovom prilikom smo izmijenili i osobe ovlaštene za zastupanje udruge kao i sjedište udruge.

Zahtjev za upis promjena u Registar udruga poslan Uredu državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji, Ispostavi Vis i očekujemo rješenje o upisu promjena.